

Contes

Deixeu-me plorar

ENRIQUE TURPIN

Es plora, es plora, es plora. Estorna a plorar, i el dolor ja és un altre. *Ocho centímetros* és això mateix, un continuat plor narratiu que aconseguix exorcitzar la pena consubstancial del fet de ser viu, o transformar-la en situacions d'equilibri. La distància entre la serenitat i la ferida és el que promet ajustar Nuria Barrios (Madrid, 1962) en aquests onze contes de vides al límit, després de la seva primera incursió en els dominis de la brevetat que va ser *El zoo sentimental* (2000). Tanmateix, les històries d'aquest volum s'emparenten més amb les poesies de *Nostalgia de Odiseo* (2012) i amb la novel·la *El alfabeto de los pájaros* (2011) que amb aquella primerenca recopilació de contes.

Per als protagonistes morir és perdre, per la qual cosa néixer és només el principi del final. I esclar, no hi ha cap escapatòria, únicament l'acceptació que l'existència es viu des del drama, sense remissió.

L'esperança consisteix més aviat a seguir amb vida per ser testimoni de la mort aliena. És el que passa a *Limbo* o a *La palabra de Dios es extendida*, relats que il·luminen la resta de la col·lecció i fa de motor per construir els episodis que podrien emmarcar-se entre dues peces de folklore musical contemporani: la lacònica *Danny Boy* i l'ennegrida *Rehab*, cançons de dol a les composicions tòxiques sobre drogoaddició.

Bàlsam per al dolor

El lector acaba el volum i sent el mateix alleujament que si s'hagués després d'una pena molt gran. En aquest sentit, la prosa de Nuria Barrios actua com un blues, com un bàlsam per al dolor. Existeix, tot i això, un primer bloc de cinc relats interrelacionats que l'autoexigència de l'escriptora no ha convertit en novel·la, malgrat comptar amb tots els ingredients per estendre la naturalesa delimitada dels contes. Nuria Barrios reivindica la distància curta com una manera valerosa d'explicar una història, el territori de l'el·lipsi, la síntesi, la mesura i la poda. Amb Madrid i Christian Andersen en el fons, en tots ells es mostra el dolor com a il·luminació de vida, com a font de coneixement. Narracions analgèsiques plenes de troballes que vénen a desmentir Tolstoi en allò que totes les famílies infelices són desgraciades a la seva manera. Aquí totes s'assemblen. I com. |

Nuria Barrios

Ocho centímetros

PÁGINAS DE ESPUMA. 184 PÀGINES. 15 EUROS

Narrativa

Retorn a terra hostil



Imatge de la Guinea actual

AFP / GETTY

ANNA M. GIL

Gemma Freixas (Barcelona, 1962) torna a Guinea per revelar el que s'amaga en les ombres de l'antic territori espanyol. A Casino de Santa Isabel i de resultes de la dificultat per obtenir dades que el govern considerava matèria reservada, aquesta llicenciada en Filologia, autora de llibres de viatges i col·laboradora de *La Vanguardia*, *El Periódico*, *Avui* i *Ara*, es va basar en les anècdotes i les peripècies d'antics colons i, sobretot, en l'experiència del seu avi, Vicenç Torres, propietari, des de l'any 1930, del negoci que dona nom a la

novel·la (premi Roc Boronat, 2013).

Home aventurer i vividor, va abandonar el territori després de la independència forçada per Nacions Unides, el 1968, propiciadora d'una llarga dictadura –de Macías, que va deixar les arque buides i la població delmada, a Obiang, que revitalitza l'economia, gràcies al petroli, i es parapeta en la violència i l'eliminació de l'oponent–; dictadura amb els pitjors índexs del món pel que fa als drets humans, que busca la legitimitat en la taxa de creixement econòmic i la inversió estrangera en l'extracció i comercialització de cru.

Contes

Gènesi i sorpresa

PERE GUIXÀ

Teresa Colom (la Seu d'Urgell, 1973) debuta en narrativa amb aquest llibre de contes, que és un dels millors de l'any, juntament amb *Gent que tu coneixes*, de M. Mercè Cuartiella, i *Puja a casa*, de Jordi Nopca. Però el de Colom hi contrasta perquè, sense ser contes sobrenaturals, es desmarquen del realisme.

Les cinc peces, d'extensió llarga, passen al segle XIX, en alguna banda del centre d'Europa, sempre amb el mar a tocar. Els personatges viuen en un poblet, sovint en convivència amb alguns nobles. Sempre hi ha algun fet al relat que ens aboca a l'excèntric, com en el segon conte, amb una nena que neix molt grossa i després, segons es diu, viu amb els peixos. O en el segon, amb el nen que té una mà de porc. El motiu que enfila els contes és el naixement d'un nen, en què els adults veuen alguna distinció o raresa.

Cada història funciona bé dins la sèrie i al mateix temps, separades



Teresa Colom

ÀLEX GARCIA

del conjunt, tenen molta presència. *El nen de Mortson* és de les millors; la fatalitat s'abat sobre la criatura i la seva mare adoptiva, però al final hi ha una estranya justícia enmig dels fems. *El fill de l'enterraments*, en què

Ara, amb l'arribada del bubi Eduardo Moiché des d'Andalusia, per dipositar, en un riu a prop del poblat de Moka, les cendres de Guillem, l'antic colon que el va criar a Espanya, després de la desaparició dels seus pares, Freixas retorna al país enyorat i devastat. Es fica en un protagonista que busca els seus orígens, venent l'estranyesa inicial, el rebuig del primer contacte amb un lloc i una gent que desconeix, i pren posicions. Com en la partida d'escacs que Moiché juga amb un mercenari a les ordres del president, els personatges –el rei, la reina i la seva cort de guerrers i peons– es mouen en fronts diferents, el relat canvia de direcció i es resol en una jugada final que busca la sorpresa i l'escac i mat. La novel·la manté la intriga de la trama oculta. I encara que provoca el desconcert d'un lector poc familiaritzat amb la història –la dissolució de les estructures tribals; la influència espanyola; la fugida del peonatge estranger i el personal qualificat; el segrest d'una oposició legalitzada i el govern en l'exili– apunta indicis sobre una nova fase, un canvi d'època, amb protagonistes abandonats a la seva sort, amb la força dels humiliats i vençuts, en lluita incansable per la seva llibertat. |

Gemma Freixas

Malabo i les cendres

METEORA. 134 PÀGINES. 17 EUROS

la mort es proposa tenir un fill, és el conte més extrem i llòbrec, amb una veta molt particular d'humor. A *La Maison Desirchamps* el gir fantàstic és força subtil: el nen sorgeix de la neu i torna a la neu, sense cap dolor entre els adults, com la cloenda d'un cicle natural.

La narrativitat d'aquests contes és segura, impassible. Hi ha algun gest líric molt controlat, així com ho és la irrupció de l'insòlit o sobrenatural, que harmonitza bé amb el to, amb l'ambient, amb uns personatges (amables, molt expressius) que veiem en un passat quasi atemporal. He dit que viuen al segle XIX; de vegades semblen més aviat emmarcats en l'edat mitjana, tot i que en algun moment es parli de psicoanàlisi, de transportistes... res d'això entela la unitat del conjunt, la maduresa formal del conte.

Penso en els *Set contes gòtics* d'Isak Dinesen, en els relats simbòlics de Rodoreda, com ara *La salamandra*. Quants llibres de testimoni o dietaris s'han publicat en català sobre l'embaràs? Ocupen tota una paret. Colom ha partit d'aquest motiu inicial, però una elaboració literària personalíssima, anfractuosa, ens porta a un resultat de primer ordre. |

Teresa Colom

La senyoreta Keaton i altres bèsties

EMPÚRIES. 176 PÀGINES. 17 EUROS